

Stanisław Vojtko

Działalność Instytutu Rodziny w Bratysławie

Studia nad Rodziną 10/1-2 (18-19), 305-314

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ks. Stanisław VOJTKO

DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUTU RODZINY W BRATYSŁAWIE

1. Analiza aktualnego stanu rodziny w Słowacji

1.1. Krótka charakterystyka aktualnego stanu

W ostatnich dziesięcioleciach na całym świecie zauważyć można zwiększone zainteresowanie instytucją rodziny:

- Dochodzi do masowych zmian w strukturze i wielkości rodziny.
- Tradycyjne współzycie rodzinne, powszechnie znane z historii, pod wpływem zmian w sposobie życia, przestaje być uważane za jedyne możliwe do przyjęcia.
- Małżeństwo jako prawny fundament zakładania rodziny jest podważane, ale nazwę „rodzina” traktuje się jako jakiś „znak ochronny”, który w imię tolerancji chcą sobie przywłaszczyć najróżniejsze sposoby ludzkiego współzycia.
- Pod wpływem kultury indywidualizmu zmienia się rozumienie solidarności rodzinnej.
- W wyniku ciągłego wzrostu liczby rozwodów powstają różnorodne kombinacje nowego współzycia.

Ocena tych zmian jest również dynamiczna i polaryzuje się: z jednej strony mówi się o kryzysie rodziny jako instytucji, kryzysie, który zgodnie z tymi poglądami jest częścią ogólnego kryzysu społeczeństwa zachodniego (cywilizacji euroamerykańskiej), z drugiej strony mają to być jakoby symptomy „bólów porodowych” nowych czasów, może nawet nowej formy rodziny, oczywiście wyraźnie innej od tradycyjnej.

Dane demograficzne wskazują na konsekwencje tego trendu, przy czym mogą one dotyczyć nie tylko przyszłości rodziny chrześcijańskiej lub Kościoła, ale również całego społeczeństwa. Ogół sądzi, że rodzina jest bardzo zagrożona, a wraz z nią jest zagrożone również zdrowe harmonijne życie całego społeczeństwa. W związku z powyższym potwierdza się prawdziwość znanego twierdzenia Jana Pawła II: „Przyszłość ludzkości idzie przez rodzinę” (FC 86).

W kontekście tego wyraźnego ogólnoświatowego kursu stawiamy sobie pytanie: jak wygląda aktualna sytuacja rodziny w Słowacji i jakie są jej perspektywy rozwoju?

Słowacja jest krajem małym, liczącym 5,5 milionów mieszkańców, z czego 73% uważa się za członków Kościoła katolickiego; 83% mieszkańców, według ostatniego spisu ludności, to ludzie wierzący.

Jednak na przekór tym danym statystycznym rzeczywistość pokazuje, że 40-letnia systematyczna ateizacja spowodowała znaczną otepiałość duchową, przez co postawy wiary mają raczej charakter deklaracyjny i nie znajdują odzwierciedlenia w życiu praktycznym. Co więcej, w ostatnich dekadach coraz bardziej dociera do nas z Zachodu konsumizm, który jest przecież inną formą materializmu.

1.2. Dane statystyczne o rodzinie¹

Chociaż w badaniach Słowacy deklarują, że życie rodzinne jest jedną z ich priorytetowych wartości, to fakty statystyczne mówią coś innego i przybliżają Słowację do krajów zachodnich.

Liczba zawartych małżeństw i wzrost kohabitacji

Liczba zawartych małżeństw na 1000 mieszkańców ma tendencję spadającą, w pierwszym półroczu 2004 na Słowacji zawarto 4,91 małżeństw na 1000 mieszkańców.

Wzrasta liczba związków nieformalnych (w statystyce nazywanych „małżeństwami faktycznymi”). W 1991 roku takich związków było na Słowacji ok. 7 tys., w ciągu 10 lat ich liczba wzrosła do 30 466 (2001).

Liczba rozwodów ma stale tendencję wzrostową, chociaż w porównaniu z sytuacją w Unii Europejskiej jest u nas niższa; klimat pełnego akceptowania rozwodów jest dla rodzin nieprzyjazny.

Wskaźnik rozwodowości w Słowacji (liczba rozwodów na 1000 mieszkańców) wynosił w I półroczu 2004 roku 2,15.

Indeks rozwodowości w Słowacji (liczba rozwodów na 100 zawartych małżeństw) w I półroczu 2004 roku wynosił 43,84 (w tym miejscu należy sobie uświadomić, że liczba zawartych małżeństw ma tendencję malejącą).

Najczęściej podawane przyczyny rozwodów: nieprzewidywalne różnice poglądów i charakteru, zdrada, alkoholizm – szczególnie mężczyźni.

Najwięcej rozwodów przypada na małżeństwa bezdzietne lub z jednym dzieckiem (małżeństwa wielodzietne są wyraźnie trwalsze).

Rodziny pełne i niepełne

Według spisu ludności, domów i mieszkań, w okresie 1961 – 2001 udział typów rodzin zmieniał się w sposób następujący:

Rodziny pełne: udział rodzin pełnych w 1961 wynosił 81,2%; w roku 2001 tylko 56,4%.

---

¹ Dane pochodzą z: PASTOR K., Sprawodaj SSRZR, XII/2004.

Z tego rodzin pełnych z dziećmi do 15 lat: w 1961 roku było 47,6%; w 2001 roku tylko 31,1%, a rodzin pełnych bez dzieci do 15 lat: w 1961 roku było 33,6%; w 2001 roku było 25,3%.

Rodziny niepełne: w 1961 roku było 8,4%; w 2001 roku było 11,9%.

Jednoosobowych gospodarstw domowych: w 1961 roku było 9,3%, a w 2001 roku aż 30,0%.

W ciągu ostatnich 10 lat liczba rodzin pełnych, tzn. ojciec – matka – dzieci, spadła z 68% do 57%.

Inne trendy życia rodzinnego

Coraz wyższy jest wiek mężczyzn i kobiet zawierających małżeństwo.

Wyraźnie spada liczba urodzeń i z tym związane jest zmniejszenie się liczby mieszkańców.

Ilość aborcji w skali roku jest równa połowie liczby urodzonych dzieci. Chociaż pod względem statystycznym spadła liczba aborcji, w rzeczywistości jest to spadek pozorny, ponieważ nie prowadzi się danych statystycznych dokumentujących wzrost antykoncepcji abortyjnej, którą stosują nie tylko młode kobiety, ale również dziewczęta w wieku dojrzewania.

Rośnie liczba związków kohabitacyjnych, rośnie liczba dzieci urodzonych poza małżeństwem: coraz bardziej upowszechnia się opinia, że dobry związek partnerski jest lepszy od złego małżeństwa. Rozpowszechnianiu się tej opinii pomaga istniejący system pomocy społecznej, który uprzywilejowuje takie pary prawie w takiej samej mierze, jak pary małżeńskie.

Związki homoseksualne nie są, jak na razie, przez społeczeństwo popierane, ale liberalne grupy polityczne intensywnie upowszechniają je w mediach.

Do niedawna nie było kierunków studiów zajmujących się problematyką rodzinną i odpowiedzialnym rodzicielstwem – dopiero od ubiegłego roku akademickiego otwarto taki kierunek w dwóch uniwersytetach – Katolicki Uniwersytet w Ružomberoku i Uniwersytet Trnawski.

W seminariach duchownych brakuje dostatecznego przygotowania przyszłych księży do pracy przy rozwiązywaniu problemów rodzinnych.

2. Reakcja Kościoła na sytuację rodziny w Słowacji

Sługa Boży Jan Paweł II we wrześniu 2003 roku w Bańskiej Bystrzycy, wezwał Kościół słowacki do odnowy duszpasterstwa rodzin i do poszukiwania coraz to nowszych sposobów głoszenia Ewangelii nowym pokoleniom. Apel ten zachęcił księży i świeckich do aktywniejszej na tym polu działalności. Należy stwierdzić, że w ostatnich latach w Kościele rozwija się stosunkowa bogata działalność pomagająca odnowie rodzin chrześcijańskich.

W parafiach odbywają się różne pod względem jakościowym kursy przedmażeńskie dla narzeczonych; spotkania i formowanie społeczności rodzin zależy od osobistej aktywności miejscowego proboszcza, również od jego współpracy z lokalnymi ruchami lub społecznościami zakonnymi i aktywnymi laikami.

Istnieją instytucje albo społeczności, które daną problematyką zajmują się bardziej intensywnie: np. diecezjalne ośrodki duszpasterstwa rodzin, organizacje ochrony życia poczętego („Forum życia”) i in. W 2004 roku powstał Instytut Rodziny w Bratysławie jako instytucja kościelna Archidiecezji Bratysławsko-Tarnawskiej. Instytut erygował arcybiskup metropolita Jan Sokol.

2.1. Główne powody powstania Instytutu Rodziny w Bratysławie

Instytut Rodziny w Bratysławie został powołany jako odpowiedź na wyraźnie odczuwaną potrzebę odnowy rodzin chrześcijańskich w Słowacji. Dzieło to jest owocem Wielkiego Jubileuszu 2000.

Konkretną inspiracją prowadzącą do jego powstania były następujące fakty:

Ogólnoświatowy nieprzychylny klimat dla tradycyjnej, rozumianej z pozycji chrześcijańskiej, rodziny, o czym kardynał Trujillo na Światowym Kongresie Rodzin w Pradze (1997) powiedział: „Rodziny już się nie uważa się za niezbędne dobro; rodzinę traktuje się jako niejasne, nieokreślone pojęcie; rodzinę przedstawia się wyłącznie jako konsensus społeczny, który można kiedykolwiek zmodyfikować”.

II Sobór Watykański, a głównie jego dokumenty *Gaudium et spes* i *Lumen gentium*; Synod o rodzinie z 1980 i następczy dokument Jana Pawła II adhortacja apostolska *Familiaris consortio* (1981).

Teologia rodziny Jana Pawła II (istnienie instytutów podobnego charakteru na innych uniwersytetach – Warszawa, Kraków, Lublin, Rzym).

Pilna potrzeba zajmowania się tą problematyką w czasie akcesji Słowacji do Unii Europejskiej, w której panują diametralnie inne warunki.

Silny impuls do powstania Instytutu Rodziny dały przygotowania do przyjazdu Papieża Jana Pawła II na Słowację w roku 2003, dzięki czemu dotychczasowe spotkania społeczności rodzin, organizowane w sposób spontaniczny, otrzymały wyraźniejszy charakter formacyjny. W ten sposób w Bratysławie-Dubrawce powstało Centrum Odnowy Rodzin (COR), w ramach którego odbywały się wykłady i dyskusje na aktualne tematy o współczesnej rodzinie, jak również nieformalne spotkania społeczności rodzin.

2.2. Podstawowe cele Instytutu Rodziny w Bratysławie

1. Odnawiać chrześcijańskie rodziny na wzór Świętej Rodziny oraz w duchu nauki Jana Pawła II.

2. Zapalać serca księżom, klerykom i współpracownikom świeckim, aby zrozumieli znaczenie duszpasterstwa rodzinnego (por. FC 70).

3. Pomagać rodzinom w zdrowym wychowywaniu dzieci oraz w ewangelizacji i katechizacji młodzieży (por. FC 69)

4. Budować w rodzinie „dom i szkołę społeczności” (por. EiE), aby szczęśliwa rodzina chrześcijańska stała się na początku trzeciego tysiąclecia nadzieją współczesnego człowieka w Europie.

3. Aktualna sytuacja Instytutu Rodziny w Bratysławie i jego perspektywy

Stopniowo pojawiała się potrzeba równoległego i na szerszą skalę, diecezjalną i krajową, budowania dwóch lub trzech dzieł, które by pomagały w odnowie rodziny chrześcijańskiej (nie tylko w parafii Bratysława-Dubrawka, gdzie Instytut powstał). Są to dzieła:

1. studium nauki o rodzinie;

2. poradnie, w których eksperci z różnych zawodów i powołań (księża, psycholodzy, lekarze, pedagodzy, prawnicy, pracownicy socjalni itp.) służą rodzinom konkretną radą;

3. duszpasterskie ośrodki odnowy rodziny, w których spotykają się społeczności rodzin i pomagają sobie wzajemnie.

Wysiłki te popiera nuncjusz apostolski w Słowacji, ks. abp Henryk J. Nowacki. Inicjatywie w czasie powstawania pomagał również erygujący biskup – ks. abp metropolita Jan Sokol.

Konferencja Biskupów Słowacji również uświadamia sobie znaczenie duchowego odrodzenia Słowacji, o którym pisze w „Zadaniach słowackiego Kościoła katolickiego w duszpasterstwie i ewangelizacji w latach 2001-2006”. W ich czwartej części proponuje, aby na szczeblu diecezjalnym i krajowym budowano ośrodki dla rodzin, rozwijano metody dialogu, już sprawdzone w duszpasterstwie rodzin, wspomagano kształcenie księży w tym zakresie (por. punkt 4.1.3.). Obecnie przygotowuje się nowe zadania w dziedzinie duszpasterstwa i ewangelizacji na lata 2007-2013, w którym nacisk będzie położony na:

- przedmażeńskie przygotowania naręczonych;
- poprawę warunków we wszystkich parafiach, aby można było w nich organizować spotkania rodzin;
- pomoc rodzinom, które znalazły się w sytuacji nadzwyczajnej;
- tworzenie zespołów specjalistycznych dla potrzeb poradnictwa;
- budowanie rad ds. rodziny na szczeblu diecezji, dekanatu i parafii.

3.1. Studium nauki o rodzinie

W Instytucie Rodziny w Bratysławie, we współpracy z Wydziałem Teologii Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberoku, otwarto w roku aka-

demickim 2005/2006 pierwszy rocznik 3-letnich zaocznych studiów licencjackich „Nauki o Rodzinie”. Zajęcia odbywają się w Bratysławie. Studiuje na tym kierunku ponad 50 studentów z Bratysławy i zachodniej Słowacji².

W roku akademickim 2005/2006 zajęcia odbywały się w wynajętych pomieszczeniach; od roku akademickiego 2006/2007 korzystamy z własnych, zrekonstruowanych budynków.

3.1.1. Cele i orientacja studiów

– Interdyscyplinarne badania problematyki małżeństwa i rodziny w świetle teologii biblijnej, antropologii filozoficznej, personalizmu, teologii małżeństwa i rodziny w nauczaniu Jana Pawła II, teologii moralnej, psychologii i pedagogiki chrześcijańskiej, medycyny i seksuologii, socjologii, prawa i ekonomiki.

– Zdobywanie i przekazywanie objawionej Prawdy Bożej o małżeństwie i rodzinie, interpretowanej przez Urząd Nauczycielski Kościoła.

– Rozpowszechnianie prorodzinnej atmosfery w społeczeństwie, również w mediach.

– Pomoc w głębszym zrozumieniu problematyki małżeństwa i rodziny przez różne instytucje kościelne i seminaria duchowne oraz ich przygotowanie do działań praktycznych (duszpasterstwo).

– Rola instytucji doradczej w diecezji, później również w ramach Sekcji Rodziny i Młodzieży przy Konferencji Biskupów Słowacji, która inicjuje tematy związane z rozwiązywaniem ważnych problemów małżeńskich, rodzinnych (bioetycznych) i edukacyjnych, w nowych europejskich warunkach na początku trzeciego tysiąclecia.

– Badania aktualnego stanu i przyszłości instytucji małżeństwa i rodziny (głównie w Słowacji i Unii Europejskiej).

– Edukacja teologiczna i specjalna studentów teologii oraz słuchaczy studiów licencjackich (w okresie późniejszym również magisterskich i być może doktorskich) w obrębie nauk o rodzinie, jak również przygotowanie do pracy zawodowej.

– Współpraca z innymi społecznościami chrześcijańskimi oraz instytucjami i organizacjami rządowymi, politycznymi, społecznymi, kultural-

---

² Należy tu przypomnieć doświadczenia naszych polskich przyjaciół akademickich z Lublina, Warszawy, Krakowa, czy Wrocławia (z uniwersytetów państwowych i katolickich), gdzie kilka tysięcy studentów z dziennych studiów magisterskich studiuje nauki o rodzinie dla własnych potrzeb (60% wszystkich studentów). Motywacją nie jest przyszła kariera zawodowa. Polscy nauczyciele są pozytywnie zdziwieni, nie tylko tą liczbą, ale również stale rosnącym trendem.

nymi, które zajmują się problematyką rodziny; współpraca z instytucjami zagranicznymi.

3.1.2. Powstanie Centrum Odnowy Rodziny

Pod koniec 2005 roku osoby świeckie współpracujące z Instytutem Rodziny w Bratysławie założyły organizację non profit o nazwie Centrum Odnowy Rodziny, której zadaniem są świadczenia edukacyjne i służba socjalna głównie na rzecz rodziny, wykonywane przy ścisłej współpracy z Instytutem.

Centrum Odnowy Rodziny wraz z Instytutem Rodziny postanowiło pomagać studiom o rodzinie poprzez założenie Biblioteki Nauk o Rodzinie, jedynej w swoim rodzaju placówki na Słowacji, która specjalizuje się właśnie w problematyce nauk o rodzinie w całej skali ich interdyscyplinarnego charakteru. Fundacja biblioteki powstała w maju 2006, a obecnie trwają prace związane z kwerendą tytułów i podstawową katalogizacją publikacji. Ma to być nowoczesna, średniej wielkości księżnica, w której będzie można pracować w sposób klasyczny, gdzie znajdują się wychodzące regularnie i nieregularnie w Europie publikacje, których treścią jest głównie małżeństwo i rodzina. Będzie tam również czytelnia internetowa i lektorium. Biblioteka od 1 czerwca 2006 ma już swoją stałą siedzibę w Bratysławie-Dubrawce, przy ul. Bazovského 6.

4. Nowe formy duszpasterstwa rodzin

4.1. Poradnictwo rodzinne

W maju 2006 roku, zawiązał się zespół poradnictwa rodzinnego złożony ze specjalistów (lekarze, psychologzy, pedagogzy, prawnicy, pracownicy socjalni). Obecnie trwają czynności związane z funkcjonowaniem poradni rodzinnej, gdzie jeden dzień w tygodniu byłby przeznaczony dla ekspertów, którym jest bliska problematyka rodziny. Mieli by być pierwszymi przewodnikami dla tych małżonków i ich dzieci, którzy przeżywają kryzys. Specjalista, razem z nimi, miałby określić kolejność kroków, które mają doprowadzić do otwarcia się na dany problem, a następnie do ustalenia i przyjęcia niezbędnej terapii.

Doświadczenia zdobyte przez nas w czasie wolontarystycznej indywidualnej pracy społecznej pomagają w udzielaniu pierwszej pomocy rodzinom z dziećmi do 18 lat. Przez pojęcie „pierwsza pomoc” rozumiemy pomoc udzielaną przez określony czas rodzinie, która znalazła się w nieoczekiwanej traumie, jaką może być na przykład: ciężka choroba jednego z rodziców, choroba dzieci, nagła choroba prowadząca do całkowitego lub częściowego inwalidztwa, nagła utrata pracy, trudny okres po rozpadzie rodzi-

ny (rozwód). Obecnie zatrudniamy jedną osobę, która ma do tej pracy odpowiednie przygotowanie.

Pierwsza pomoc oznacza, że musimy na jakiś czas przejąć na siebie obowiązki dotkniętej nieszczęściem rodziny, również jej interakcje ze światem zewnętrznym, tak by odciążyć poszczególnych członków rodziny i złagodzić nieznane dotychczas sytuacje oraz nauczyć życia w nowych warunkach. Proces ten jest bardzo zindywidualizowany. Trwa do 6 miesięcy, a skala udzielanej pomocy zależy od potrzeb, od zrobienie zakupów, opieki nad dziećmi, zadbania o odpoczynek i regenerację sił członków rodziny, do załatwienia spraw urzędowych. Wydaje nam się, że istnieją tu duże i dotychczas niewykorzystane możliwości współpracy ze sferą rządową i regionalną. Chcemy zwrócić uwagę na duże zapotrzebowanie na tego rodzaju pierwszą pomoc i wywołać nie tylko ożywioną dyskusję, ale również zainicjować praktyczne kroki zmierzające do znalezienia środków finansowych na tę działalność. Nasze doświadczenia uczą, że konkretna pomoc może zapobiec wielu kryzysom w rodzinie. Często wystarczy tylko uważnie obserwować, jakie rodzina ma potrzeby i udzielić jej jedynie krótkotrwałej pomocy, która ma nauczyć dotkniętych nieszczęściem członków rodziny poradzić sobie z nieoczekiwanym zdarzeniem.

W służbie rodzinie rozwiedzionej w pierwszym rzędzie, w pierwszej fazie po rozwodzie, chodzi nam o zorganizowanie dzieciom jak najmniej stresującego otoczenia oraz o udzielenie pomocy małżonkom w ich wzajemnej komunikacji po rozwodzie.

4.2. Duszpasterskie centra odnowy rodziny

W niektórych miejscowościach zachodniej Słowacji (Bratysława-Dubrawka, Holicz, Pezinok, Zlate Moravce, Levice) otworzyliśmy centra odnowy rodziny, w których rodziny spotykają się z księdzem lub z innym specjalistą, aby wysłuchawszy wykładu i wzięwszy udział w dyskusji spróbowali rozwiązać swoje problemy i aby wzajemnie wzmocniali społeczność rodzin (małżonkowie i dzieci). W ten sposób przygotowuje się stały grunt pod przyszłe spotkania rodzin, podczas których panuje wzajemna wszechstronna pomoc i altruizm.

4.3. Działalność medialna

Centrum Odnowy Rodziny w 2006 roku założyło we współpracy z Instytutem Rodziny w Bratysławie również Wydawnictwo Świętej Rodziny, które będzie wydawać publikacje na potrzeby poradnictwa i duszpasterstwa rodzin.

We współpracy z radiem „Lumen” rozpoczęliśmy realizację 9-odcinkowego cyklu audycji radiowych o nazwie „Kalejdoskop rodziny”, który jest

transmitowany w każdą drugą niedzielę miesiąca od 15.00 do 16.00. Projekt trwa od października 2006 do czerwca 2007.

5. Spodziewane wyniki nowych form duszpasterstwa rodzin w Instytucie Rodziny

Szacunek dla każdego człowieka poprzez wnoszenie do rodzin i do pozostałych międzyludzkich relacji personalizmu Jana Pawła II.

Odnowienie współczesnej rodziny, w wielu wypadkach rozbitej, niedouczzonej, która nie zna własnej wartości.

Budowanie dróg poszukiwania szczęścia człowieka poprzez zachęcanie rodziny do poznawania Bożego Słowa i ważnych dokumentów Kościoła o rodzinie oraz do życia z nimi zgodnego, budowanie nowej relacji wobec Eucharystii i społeczności.

Działalność misyjna rodziny – przekazywanie Bogu, Kościołowi i światu dobrze wychowanych dzieci, wskazywanie innym rodzinom drogi do Boga.

Poprawa przygotowania duchowego i specjalistycznego księży, diakonów i laików pracujących w duszpasterstwie rodzin – szczególnie w zakresie przygotowania do małżeństwa, rozwiązywania indywidualnych problemów w rodzinie, parafialnej opieki nad społecznością rodzin.

Lepiej wyszkoleni asystenci pracujący w ośrodkach duszpasterstwa parafialnego i poradniach odpowiedzialnego rodzicielstwa.

Lepsza służby doradców w pedagogiczno-psychologicznych poradniach małżeńskich.

Wprowadzenie do instytucji społecznych, szkół i masmediów chrześcijańskiego sposobu widzenia problematyki małżeństwa i rodziny.

Zakończenie

Ojciec Święty Jan Paweł II na zgromadzeniu plenarnym Papieskiej Rady ds. Rodziny w dniu 20.11.2004 roku powiedział: „Rodzina oparta na małżeństwie jest niezastąpioną instytucją naturalną, a także podstawą dobra wspólnego każdego społeczeństwa. Kto niszczy tę podstawową tkankę organizmu społecznego nie szanując jej tożsamości i poddając w wątpliwość jej zadania, zadaje głęboką ranę społeczeństwu i wyrządza szkody, często niepowetowane”.

My też chcemy pomagać rodzinie, i to na wiele sposobów, aby pełniła posłanie, które otrzymała od Boga. W Instytucie Rodziny w Bratysławie zgodnie z powyższym, chodzi o trzy obszary:

– prowadzenie studium nauk o rodzinie, którego absolwenci mogą pełnić różne funkcje w instytucjach świeckich i kościelnych, broniąc i odnawiając współczesną rodzinę;

- udzielanie specjalistycznej pomocy poradniczej rodzinom, małżonkom, młodzieży;
- opiekę nad społeczeństwami rodzin w centrach odnowy rodzin.

Fr Stanislav Vojtko: The activity of the Institute of the Family in Bratislava

Crisis affects the family as an institution both in Slovakia and the whole of Europe. The number of marriages falls down, the number of divorces rises, the number of births goes down, the number of cohabitative unions goes up, the number of children born out of marriage goes up.

During his pilgrimage to Slovakia John Paul II called on the Slovak Church to renew the pastoral family care and to search for new ways of preaching the Gospel to families. New forms of helping the Institute of the Family in Bratislava are one of the examples. The Institute aims at the renewal of Christian families after the example of the Holy Family and in the spirit of the teaching of John Paul II. The Centre of the Renewal of the Family was established in 2005 in co-operation with the Institute of the Family in Bratislava. Its aim is to provide educational and social services for the benefit of the family. At present such centres are active in many cities of Slovakia. Family counselling centres and various forms of first aid for the families with children under 18 also come into being.